

Часовий простір «Записок...» - від української національної фантазмагорії навколо «таращанського тіла» до Померанчевої революції, калейдоскоп подій, динаміка суспільних тенденцій, напруга громадянських поривань. За словами І. Дзюби – це «публіцистичний роман», який викликав справжню зливу відгуків у пресі й Інтернеті, низку рецензій пера авторитетних літераторів. У творчості Л. Костенко важливе місце посідає тема національної історії. У полі зору поетеси - видатні постаті минулого Данте, Богдан Хмельницький, Шевченко, Сошенко тощо.

Золоту сторінку творчості Л. Костенко становить її духовний діалог з матінкою-природою («Мене ізмалку люблять всі дерева», «Виходжу в сад, він чорний і худий», «Заходить сонце за лаштунки лісу...»). Поетеса виступає на захист рідної мови, бо переконана, мова і хліб – це насущна життєва потреба народу.

Вірші Л. Костенко про кохання – це своєрідна трепетна молитва душі, прохання щоб любов стала вічним джерелом радості, щастя для людини («Моя любове! Я перед тобою...», «Розкажу тобі думку таємну...», «Що в нас було? Любов і літо ...»).

Одна з центральних тем у творчості Л. Костенко – місце і роль митця в суспільстві («Біль єдиної зброї»).

Л. Костенко – невтомна трудівниця, про що говорять її ж поезії: «Життя людського строки стислі. /Немає часу на поразку».

Твори Л. Костенко перекладаються багатьма мовами: англійською, іспанською, італійською, німецькою, французькою, білоруською, російською та іншими мовами.

Серцеспів Л. Костенко – це візитка поетичної України. Її геній, незважаючи на всі катаклізми й катастрофи, гоніння й замовчування, був і є могутнім, потужним, і з нього постав нев'янучий поетичний сад.

Л. Костенко – зірка першої величини не тільки в Україні, а й у культурно-історичному просторі світової літератури. Творчість поетеси є надзвичайно привабливою для читача будь-якої країни.

Наша адреса: ДДПУ, Бібліотека
вул. Ген. Батюка, 19
м. Слов'янськ
Донецька обл.
84116, Україна
сайт бібліотеки - lib.msy.org.ua

Донбаський вищий
навчальний заклад
«Донбаський державний педагогічний
університет»

Бібліотека

Нев'янучий сад поезій
Ліни Костенко

(до 90-річчя від дня народження)

*«Видатна поетеса України
Ліна Костенко прийшла у світ
української поезії у дерзновенний
і обнадійливий її період, коли
молодість потужно заявила про
світанок нового дня в мистецтві».*

М. Рильський

Слов'янськ - 2020

Народилася Ліна Костенко 19 березня 1930 р. в містечку Ржищеві на Київщині. Всього шість років прожила в ньому майбутня поетеса, та воно назавжди залишилось у її пам'яті. Потім родина переїжджає до Києва.

Ліні було вже 11 років, як розпочалась війна. Довелось пізнати гірку долю біженців.

Писати вірші почала десь в 14 років. Згодом авторка розповість у віршах про біженські дороги воєнних років і про «балетну школу» замінованого поля, по якому доводилося ходити, і про перший – написаний в окопі – вірш.

Після закінчення середньої школи молода поетеса навчається в Київському педінституті, а згодом – у Московському літературному інституті ім. О. М. Горького, який закінчила в 1956 р. з відзнакою.

Ліна Костенко була однією з перших і найпримітніших у плеяді молодих українських поетів, що виступили на рубежі 50-60-х рр. ХХ ст.

Збірки її віршів «Проміння землі» (1957) та «Вітрила» (1958) викликали інтерес читача й критики, а книга «Мандрівки серця» (1961), не тільки закріпила успіх, а й засвідчила справжню творчу зрілість поетеси, поставила її ім'я серед визначних майстрів української поезії.

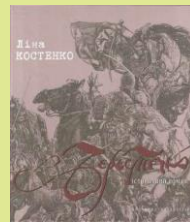

Ліна Костенко – поетеса гострої думки і палкого темпераменту. Її творчий розвиток не був позбавлений ускладнюючих моментів обмеження свободи творчої думки, різні «опали» в часи застою призвели до того, що досить тривалий час вірші Л. Костенко практично не потрапляли до друку. Але незважаючи ні на що, поетеса посилено працювала.

На початку 60-х років Л. Костенко брала участь у літературних вечорах Клубу творчої молоді. Починаючи з 1960 р. піддавалася критиці за «аполітичність», був знятий фільм за сценарієм поетеси «Дорогою вітрів», були заборонені до друку збірки поезій «Зоряний інтервал» та «Княжа гора». У ці роки вірші Л. Костенко публікували журнали в Чехословаччині, газети в Польщі і тільки зрідка в Україні. Її вірші ходять у самвидаві.

В 1965 р. Л. Костенко підписала лист-протест проти арештів української інтелігенції. Була присутня на суді над М. Осадчим і М. Зваричевською у Львові. Під час суду над братами Горинями Л. Костенко кинула квіти.

В 1968 році Л. Костенко пише лист на захист В. Чорновола у відповідь на наклеп на нього в газеті «Літературна Україна». Після цього ім'я Л. Костенко в радянській пресі не згадується. Поетеса 16 років працює «в шухлядку», проявляючи твердість і безкомпромісність.

Проходить час і в 1977 р. виходить із друку збірка поезій «Над берегами вічної ріки», в 1979 р. – історичний роман у віршах «Маруся Чурай». За словами І. Дзюби «...роман став найкоштовнішою перлиною усєї української поезії», а за словами М. Бажана : «Маруся Чурай – поема про кохання й безсмертя».

З 1980 по 2016 рр. виходять з друку збірки поезій: «Неповторність», «Сад нетанучих скульптур», «Бузиновий пар», «Вибране», «Соловейко застудився» (зб. поезій для дітей), «Гіацинтове сонце», «Річка Геракліта», «Мадонна Перехресть» та науково-популярне видання «Гармонія крізь тузу дисонансів», де представлено 14 статей, у яких простежується генеза становлення Л. Костенко, як майстра художнього слова.

В 1999 р. виходить з друку історичний роман у віршах «Берестечко». Це роман про нещасливий для Хмельницького й козаків, програний бій під Берестечком, що так несподівано урвав низку блискучих перемог, гірко озвався у свідомості сучасників і нащадків. Берестечко - узагальнений образ національної історичної поразки («Чи ця поразка – це уже кінець?/ Чи лиш початок іншої поразки?»)

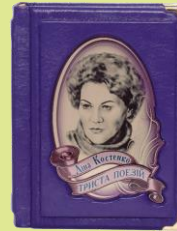
В 2011 р. виходить із друку прозовий твір - «Записки українського самашедшого». Це роман-хроніка, роман – рентгенограма душі нашого сучасника.

Твори Ліни Костенко

- 1957 р. – збірка поезій «Проміння землі»
 1958 р. – збірка поезій «Вітрила»
 1961 р. – надруковано книжку «Мандрівки серця», «Зоряний інтеграл» - заборонена збірка, не побачила світу
 1976 р. – заборонена збірка поезій «Княжа гора»
 1977 р. – збірка поезій «Над берегами вічної ріки»
 1979 р. – історичний роман у віршах – «Маруся Чурай»
 1980 р. – збірка поезій «Неповторність»
 1987 р. – збірки поезій «Сад нетанучих скульптур», «Бузиновий цар»
 1989 р. – збірка «Вибране»
 1999 р. – історичний роман у віршах «Берестечко»
 2000 р. – вийшла друком збірка поезій для дітей «Соловейко застудився»
 2010 р. – збірка поезій «Гіацинтове сонце»
 2011 р. – політично-публіцистичний роман «Записки українського самашедшого»
 2011 р. - збірка поезій «Річка Геракліта»
 2011 р. – збірка поезій «Мадонна Перехресть» - присвячена донці Оксані Пахльовській, професору Римського університету «Ла Сап'єнца»
 2012 р. - збірка поезій «Триста поезій»
 2015 р. – готує до друку прозовий твір про долю українців в Російській імперії, який охопить

історичний період кінця XVIII – XIXст.

2016 р. – «Гармонія крізь тугу дисонансів» - науково-популярне видання. Книга має трьох авторів: І. Дзюба, Л. Костенко, О. Пахльовська.

Доповіді, виступи та культурно-просвітницькі заходи, присвячені Ліні Костенко (вибране)

- 1990 р. – в США відбувся Всесвітній конгрес «Ліна Костенко - поет і мислитель».
 1991 р. – виступила в тодішньому Волинському (тепер Східно-Європейському національному університеті на симпозиумі, присвяченому Лесі Українці з доповіддю «Геній в умовах заблокованої культури».
 1999 р. – лекція «Гуманітарна аура нації або Дефект головного дзеркала» прочитана в Києво-Могилянській академії, видана окремою брошурою.

2010 р. – було реалізовано культурно-мистецький проект «Дні творчості Ліни Костенко на Донеччині», присвячений ювілею поетеси.

2010 р. – на 80 - річчя Л. Костенко запорізька молодь зробила рок-концерт, який називався «Ліна. Інша акустика».

2011 р. – виступила перед студентами та викладачами НПУ ім. М. Драгоманова, присутні – журналісти, читачі-шанувальники, представники видавництва «Либідь» та народний депутат Андрій Шевченко.

Вірші великої поетеси читали видатні українські актори: Б. Ступка, О. Богданович, П. Костицин, Н. Матвієнко, О. Сумська, Є. Нищук, О. Ступка, Т. Висоцька, В. Горянський, І. Кондратюк та інші.

Нагороди, відзнаки, почесні звання Ліни Костенко

1987 р. – Державна премія ім. Т. Шевченка за історичний роман у віршах «Маруся Чурай» і збірку поезій «Неповторність».

1989 р. – Міжнародна премія Фонду Омеляна і Тетяни Антоновичів.

1992 р. – Відзнака Президента України.

1994 р. – За збірку поезій «Інкустації» видрукованою італійською мовою присуджено премію ім. Франческа Петрарки.

1996 р. – Медаль святої Єфросинії Полоцької – під час міжнародного конгресу Пен-клубу в Мінську.

1998 р. – у Торонто Світовий конгрес українців нагородив поетесу найвищою своєю відзнакою – медаллю Святого Володимира.

2000 р. – Лауреат Міжнародної літературно-мистецької премії ім. Олени Теліги.

2000 р. – Орден князя Ярослава Мудрого V ступеня.

2000 р. – Відмовилась від звання Герой України, відповівши «Політичної біжутерії не ношу».

2002 р. – Відмовилась від відзнаки «Золотий письменник України».

2013 р. – УГКЦ нагородила Ліну Костенко, Редлиха Шимон та Зеновію Кушпету третьою щорічною відзнакою ім. блаженного священномученика Омеляна Ковча.

2015 р. – Мала планети сонячної системи №290127 отримала назву «Лінакостенко».

Почесний професор національного університету «Києво-Могилянська академія»

Почесний професор національного педагогічного університету ім.

М. Драгоманова.

Почесний професор Чернівецького та Львівського національних університетів.

Ліна Костенко про поезію, поетів, літературу.

«Ще не було епохи для поетів,
але були поети для епох».

«Я часом швидше напишу, ніж усвідомлю. Це вірші, написані без чернетки, - вірші просто відчуті. Буває, коли я втомлена, думаю: ну-ну, зараз би ти нічого не написала. Замружусь – і раптом рядок приходить сам собою. І не можу пояснити чому: просто знаю, що він є. Я зі словом вмю робити все, я знаю «слово-брилу» і «слово-філігрань». Але мене не цікавить штукартство. Тому й не можу належати до однієї форми. Я завжди вчуся. Сама в себе, у природи, в тих ритмів, які чую».

«Ще слів нема, поезія вже є».

«А письменник же як радарна установка – чую, схоплюю, відчуваю прогностично. У мене таке відчуття, що мене зараз нічого не стримує, - ні зовнішня ситуація, ні вік, ні пережите. Можу написати все.

«І навіть, коли, я прогноую катастрофічні речі, то це завжди «подоланий песимізм».

«Історичний роман у віршах – це особлива архітектура, особлива драматургія форми, напруга епіки. Приходять у рух великі історичні масиви, з'єднані різнозарядженими емоціями».

«Поет не може бути власністю
Це так йому вже на роду.
Не спокушайте мене гласністю,
Я вдруге в пастку не піду».

«Митцю не треба нагород,
Його судьба нагородила.
Коли в людини є народ,
Тоді вона уже людина».

«Література – не змагання, а боротьба.
Боротьба не амбіції, не стрибки у висоту, не біг навипередки. Це довічна боротьба добра і зла, справедливості і несправедливості, людського і нелюдського».

«Є вірші квіти.
Вірші дуби.
Є іграшки вірші.
Є рани.
Є повелителі й раби.
І вірші є – каторжани.
Крізь мури в'язниць,
по тернах лихоліть –
ідуть, ідуть
по етапу століть».

Письменники та поети про Ліну Костенко

«Ліна Костенко – поет у найповнішому, справжньому розумінні цього слова. А це означає, що в неї загострено розуміння краси... Саме на ґрунті краси (в усіх її виявах) і постають її поетичні шедеври».

Г. Клочек

«Це дуже талановитий поет з великим майбутнім. Вірші Ліни Костенко вражають своєю задушевністю, теплотою і дивовижною щирістю, яка розкриває душу людини без дріб'язкового копирсання, надричності, цинізму».

Всеволод Іванов

«Ліна Костенко – яскрава і самобутня творча індивідуальність з власним усталеним світорозумінням».

Леонід Первомайський

«Після Лесі [Українки] – Ліна Костенко, звичайно, найбільша поетеса України. Тай не лише України».

О. Гончар

«Моє покоління знало і любило багатьох поетів. Знає і любить. Однак, Ліна Костенко – це той «білий голос висоти», який і в цьому многозучному оркестрі чутний особливо – ось уже шостий десяток»

І. Дзюба

«Ліна Костенко заговорила в поезії власною, тільки їй притаманною мовою. Її твори кожен з котрих унікальний по своєму, довели, що українській ментальності окрім емоційності й ліризму, притаманні прагнення чину, воля й інтелект, бо саме вони становлять основу її художньої образності».

М. Рильський

«Ліна Костенко – прямий духовний нащадок Шевченка, Лесі Українки, Івана Франка. Поетів такого масштабу, такого дарування, народжується мало – один – два на століття. Вона наближена до істини. У неї абсолютний слух до «голосу віків».

Г. Клочек

«Поезія Ліни Костенко – це музика слова. Пристрасна й велична. Музика в поезії Ліни Костенко – це душа. Безмежна і непізнана. Музика і поезія Ліни Костенко – це два космоси. І кожний - неосяжний!»

Д. Дроздовський

Поезію Ліни Костенко знають і люблять мільйони людей не тільки в Україні, а й далеко за її межами, бо її поетичне слово пророче, наповнене філософською глибиною, високою духовністю, збагачене й розцвічене всіма барвами веселки.

З любовної лірики Ліни Костенко

Я дуже тяжко Вами відболіла

Я дуже тяжко Вами відболіла.
Це все було як марення, як сон.
Любов підкралась тихо, як Даліла,
а розум спав, довірливий Самсон.

Тепер пора прощатися нам. Будень.
На білих вікнах змерзлі міражі.
І як ми будем, як тепер ми будем?!-
такі вже рідні і такі чужі.

Це казка днів – вона була недовгою.
Цей світлий сон – пішов без вороття.
Це тихе сяйво над моєю долею! –
воно лишилось на усе життя.

Відповіді Ліни Костенко у віршах на деякі питання її дочки Ольги Пахльовської

- ❖ «Якою була твоя екзистенційна формула перебудови?»
 - Працюю в кратерах вулканів,
Я завелика для капканів.
- ❖ «Хоч які зміни відбулись?»
 - Всі проти всіх, усі ні з ким
не згодні.
Злість рухає людьми,
але у бік безодні.
- ❖ «Ти їй не надто ласкаво ставишся до риторики патріотичних зусиль?»
 - Така до слави приналежність!
Така свобода і пісні!
Декоративна незалежність
Ворушить вусами ввісні.
- ❖ «Двадцять років – а ситуація не з місця. Надалі повториться теж саме?»
 - І все про волю будем гомоніть.
Будити мисль затуркану і кволу.
А вже ж нема попереду століть,
Щоб триста років знов іти по колу.

- ❖ «Поезія вийшла на естраду. Це знак модерного часу? Чи все ж таки поети – «не естрадники, а страдники?»
 - Це – шлях от гідності до принагідності.
Це – учта при духовній бідності.
- ❖ «Попри все – Ти вірна собі і всьому, що любиш?»
 - Моє життя – в скарбницю горя внесок.
Заплачено сповна – за все, за все, за все.
Душа, як храм з очима древніх фресок.
- ❖ «Питання, яке Тебе мучить?»
 - Який він буде, наш наступний дзвін?!
- ❖ «Україна змінюється – чи в гірший, чи в кращий бік – об'єктивно. І зазнає змін в нашому її відчутті. А є в тебе якийсь сталий психологічний вимір України?»
 - І щось в мені таке велить
збіліти в гнів до самого коліна!
І щось в мені таке болить,
що це і є, напевно, Україна.
- ❖ «Коли тебе питають зараз, чому не збулася сьогодні Незалежність – і чи вона коли збудеться, що Ти відповідаєш?»
 - Моя свобода завжди при мені.
- ❖ «Протагоністи політикуму?»
 - Шакали знову ошукали
Тепер вони вже не шакали,
Тепер вони то «за» то «проти»,
то шахраї, то патріоти.

- ❖ На запитання Оксани Пахльовської «Твій перший вірш справді був написаний в окопі?» Ліна Василівна відповіла: «Справді». І деталізує цей факт: «Але написаний не пером чи олівцем, а одламком галузочки на стіні окопу. Мені було одинадцять. Ішов бій за Дніпро. Ми сиділи в окопі. Усе гриміло і сипалось. Німці гатять по Дніпру, радянські по німцях, а все летить над головами у нас...»
 - Мій перший вірш написаний в окопі,
на тій сипкій од видухів стіні,
коли згубили зорі в гороскопі
моє дитинство, вбите на війні.

Афористичні вислови
Ліни Костенко

- Людині бійся душу ошукать,
Бо в цьому схибиш – то уже на віки.
- Не треба думати мізерно.
- Життя людського строки стислі.
Немає часу на поразку.
- І все на світі треба пережити.
- Єдине, що від нас іще залежить, -
Принаймні вік прожити як належить.
- Найвище уміння – почати з початку,
Життя, розуміння, дорогу, себе.

